

Format dyslexiebeleidsplan met stappenplan po en vo

Versie 1.0

Naam school:

Periode:

Samenstelling van de werkgroep:

Melissa in 't Zandt (Expertisecentrum Nederlands)

Christel Dood (Expertisecentrum Nederlands)

Marzena Rolak (Dyslexie Scholing & Advies)

Evelien Krikhaar (Expertisecentrum Nederlands)

Martine Gijssel (Expertisecentrum Nederlands)

Alice Visschedijk (Expertisecentrum Nederlands)

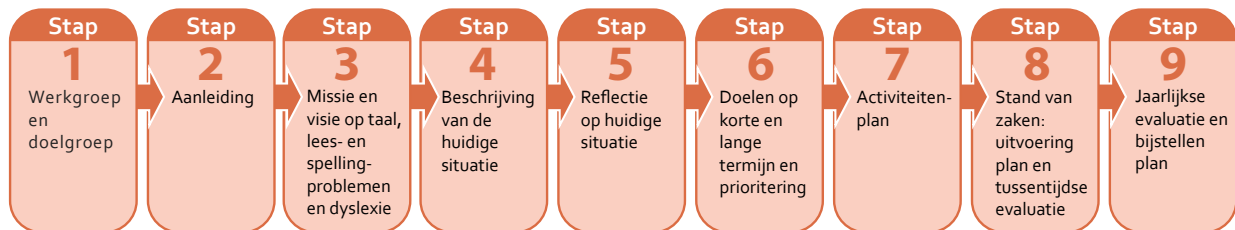
Inhoudsopgave

Inleiding	4
Stap 1: Werkgroep en doelgroep	7
Stap 2: Aanleiding	8
Stap 3: Missie en visie op taal, lees- en spellingproblemen en dyslexie	9
Stap 4: Beschrijving van de huidige situatie	12
Stap 5: Reflectie op huidige situatie	16
Stap 6: Doelen op korte en lange termijn en prioritering	18
Stap 7: Activiteitenplan	20
Stap 8: Stand van zaken: uitvoering plan en tussentijdse evaluatie	25
Stap 9: Jaarlijkse evaluatie en bijstellen plan	27
Afsluiting	30
Bijlage 1: SWOT-analyse	31

Inleiding

Aan de hand van dit format¹ doorloop je diverse stappen, om zo tot een dyslexiebeleidsplan te komen (zie Figuur 1 voor een visuele weergave). Ook voor scholen die al een dyslexiebeleidsplan hebben, maar dit graag herzien, is dit format te gebruiken.

Figuur 1. Visuele weergave van het stappenplan

Wat is het?

Een **dyslexiebeleidsplan** maakt het mogelijk om heel doelgericht als school de begeleiding van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie en de wijze waarop dit wordt georganiseerd, te verbeteren. Een dyslexiebeleidsplan is bedoeld voor intern gebruik. Dit in tegenstelling tot een **dyslexieprotocol**, dat bedoeld is voor zowel intern als extern gebruik (bijv. plaatsing op de website voor ouders en leerlingen, maar ook voor externe zorg), en waarin beschreven staat welke ondersteuning en faciliteiten worden geboden aan leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie. De afspraken die je wilt behouden na de evaluatiefase van de activiteiten uit het dyslexiebeleidsplan borg je in het dyslexieprotocol. Je kunt het dyslexieprotocol ook integreren in het [schoolondersteuningsprofiel](#)².

1. Bij het opstellen van dit format is gebruikgemaakt van verschillende documenten, waaronder het document [Samenwerken aan taalbeleid: in tien stappen naar een taalbeleidsplan](#) van Expertisecentrum Nederlands (2009), Leidraad voor het opstellen van een dyslexiebeleidsplan VO (Rolak, 2022), [De kunst van gedrag ontwerpen](#) (Groenewegen, 2022), [De Achtbaan](#) (p. 16) van Rijkschroeff en Ton van Roosmalen (2003) en Hg van het [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs](#) (Henneman et al., 2013)
2. Vanaf 1 augustus 2025 gaat dit deel uitmaken van de schoolgids.

Dit format kan je als kwaliteitscoördinator of dyslexie-/ondersteuningscoördinator helpen om systematisch te komen tot een dyslexiebeleidsplan. Zo voorkom je dat je verzandt in de organisatie van verschillende onsamenhangende activiteiten waarvan de uitvoering stopt na de afronding ervan. Aan de hand van dit format krijg je een goed beeld van de huidige situatie op school, wordt duidelijk waar jullie op school aan willen werken en hoe jullie dat concreet gaan organiseren, evalueren en uiteindelijk borgen. Met een dyslexiebeleidsplan probeer je dus gericht duurzame verbeteracties vast te leggen en uit te voeren, zodat zowel de verbeteractie als het effect daarvan blijft bestaan, en niet na verloop van tijd weer verdwijnt. Let op: het is dus bedoeld als middel en niet als doel op zich om een beleidsplan op te stellen en een papieren tijger te creëren.

Om welke ondersteuningsbehoefte gaat het?

Voor het gemak spreken we van een 'dyslexie'beleidsplan, maar het is aan te raden om dit breder te zien dan dat. Vanuit Dyslexie Centraal spreken we daarom over leerlingen met (technische) leesproblemen, spellingproblemen én dyslexie. De reden hiervoor is tweeledig:

1. binnen je aanpak is het goed om te werken aan de preventie van dyslexie door leesproblemen en spellingproblemen tijdig te signaleren en effectief aan te pakken;
2. alle leerlingen hebben recht op ondersteuning wanneer hun ontwikkeling stagneert. Een diagnose dyslexie is niet vereist om leerlingen passende ondersteuning en faciliteiten te geven.

Om het helemaal compleet te maken kun je hier ook nog problemen bij tekstbegrip in meenemen.

Met wie stel je het op?

Bij het opstellen van een dyslexiebeleidsplan is het goed om de koppeling met andere beleidsstukken of plannen op school te maken, zoals het taalbeleidsplan en het zorg-/ondersteuningsbeleid van de school. Verbeterpunten met betrekking tot de ondersteuning van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie kunnen ook integraal in het zorg-/ondersteuningsbeleid worden opgenomen. Daarnaast is

het belangrijk dat de verschillende lagen binnen en buiten school betrokken zijn bij de opzet en evaluatie van het beleid:

- Operationeel: leraren / mentoren / dyslexiecoach
- Tactisch: zorgspecialist (bijv. rt'er / orthopedagoog / lees-/spellingspecialist), intern begeleider/kwaliteitscoördinator en dyslexie-/ondersteuningscoördinator, bouwcoördinatoren/teamleiders én schoolleider
- Strategisch: medewerker Samenwerkingsverband Passend Onderwijs (SWV) of schoolbestuur

Voor het vo is betrokkenheid van de vaksecties wenselijk om te zorgen dat er indien nodig ook een vertaling van het dyslexiebeleidsplan plaatsvindt richting de vakwerkplannen.

Ook is het aan te raden om relevante (beleids-)documenten van het SWV en schoolbestuur te raadplegen. Op die manier wordt het dyslexiebeleidsplan steviger weggezet binnen de school, wat de uitvoering en borging van het dyslexiebeleidsplan ten goede komt. Verder is het belangrijk dat iedereen gemakkelijk bij het dyslexiebeleidsplan kan, de uitkomsten actief binnen de school gedeeld worden en dat het 'levend' wordt gehouden. Dit betekent concreet dat de gemaakte plannen worden geëvalueerd en het dyslexiebeleidsplan op basis hiervan wordt herzien indien nodig, bijvoorbeeld bij nieuwe inzichten of ontwikkelingen.

Stap 1: Werkgroep en doelgroep

Beschrijf ten eerste de werkgroep, de geldigheid en de doelgroep van dit dyslexiebeleidsplan.

Werkgroep: stel het dyslexiebeleidsplan op met een kleine groep collega's (tussen de 3-6 personen afhankelijk van de schoolgrootte), die bestaat uit betrokkenen van alle geledingen van de school. Zorg dat er afstemming plaatsvindt met de schoolleiding (het liefst is deze ook direct betrokken), om ervoor te zorgen dat het opstellen en het uitvoeren van het dyslexiebeleidsplan wordt gefaciliteerd.

Geldigheid beleidsplan: het is gebruikelijk dat een beleidsplan wordt gemaakt voor meerdere jaren (ongeveer 2-4 jaar). Op deze manier kun je de doelen goed plannen over de jaren heen en hierbij prioriteiten aangeven. Wellicht kan dit samenlopen met het schoolplan of schoolondersteuningsplan vanuit het SWV.

Doelgroep: specificeer duidelijk voor welk type ondersteuningsbehoefte dit dyslexiebeleidsplan wordt opgesteld en voor welke professionals in de school het bedoeld is. Aanbevolen wordt om niet alleen iets op te nemen over de aanpak bij leerlingen met een dyslexieverklaring maar ook bij leerlingen met lees- en/of spellingproblemen en leerlingen met een vermoeden van dyslexie.

Uitwerking

Werkgroep: Dit dyslexiebeleidsplan is opgesteld door
onder verantwoordelijkheid van

Geldigheid beleidsplan: Dit beleidsplan is geldig . tot

Doelgroep: Dit dyslexiebeleidsplan heeft betrekking op

Stap 2: Aanleiding

Beschrijf hier wat de aanleiding is voor het opstellen / bijstellen van een dyslexiebeleidsplan. Dit kunnen zowel interne als externe redenen zijn. Formuleer ook de urgentie waarom er verbeterlagen nodig zijn op jullie school. Deze aanleiding kan straks helpen bij het prioriteren van activiteiten (stap 6).

Voorbeelden

- We zijn benieuwd hoe we ervoor staan op het gebied van begeleiding van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie.
- We hebben veel leerlingen met een taalleerprobleem of taalachterstand en we willen vastleggen hoe we hen gaan begeleiden in de toekomst.
- We willen vanuit de school graag een verbeterslag maken vanwege knelpunten die we signaleren binnen de school.
- We zijn door onze schoolleiding/schoolbestuur/samenwerkingsverband Passend Onderwijs aangezet tot een verbetertraject omtrent de begeleiding van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie.

Uitwerking

Aanleiding:

Stap 3: Missie en visie op taal, lees- en spellingproblemen en dyslexie

Een missie geeft antwoord op de vraag: waar staan we voor? De missie is tijdloos. Het is een gezamenlijk geformuleerd toekomstbeeld, een stip op de horizon en de gedroomde positie van de school. Een voorbeeld van een missie, is: 'Het is onze missie om onze leerlingen de benodigde taalvaardigheid bij te brengen, zodat zij straks kunnen participeren in de maatschappij.'

Een visie is een antwoord op de vraag: waar gaan we voor? De visie is voor een bepaalde periode. Het betreft nog geen concrete doelen en acties, dat komt later pas (bij stap 6). Een voorbeeld van een visie, is: 'Wij richten ons taalonderwijs en de begeleiding voor leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie zo in, zodat al onze leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen en later goed voorbereid kunnen participeren in de maatschappij.'

Voor de missie kun je de algemene missie van de school en/of de missie die is geformuleerd binnen het taalbeleid gebruiken. Bij de visie is het aan te raden een afgeleide visie te maken van de visie uit het taalbeleid, de algemene visie van de school en/of het schoolbestuur of SWV. Jullie kunnen er ook voor kiezen om juist te vertrekken vanuit een visie op inclusief onderwijs. Dit zijn bruikbare vertrekpunten om een visie op de ondersteuning van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie te formuleren.

Bronnen ter inspiratie bij het opstellen van de visie:

PO en VO: Toelichting op visie bij de scans:

- [Scan Preventieve Aanpak Lezen en Spellen | groep 1 en 2](#)
- [Scan Leesproblemen en Dyslexie | groep 3-8](#)
- [Blauwdruk Duurzame Aanpak Leesproblemen en Laaggeletterdheid \(po\)](#)
- [Dyslexiescan Voortgezet Onderwijs](#)

- VO: [Tijdschrift Een succesvolle schoolloopbaan voor leerlingen met dyslexie | 2021 | Dyslexie Centraal](#): artikel 'Op schoolniveau aan de slag met leesproblemen en dyslexie' (p. 4-7)
- PO: [Protocol Preventie van Leesproblemen groep 1 en 2 | 2017 | Van Druenen, Scheltinga, Wentink & Verhoeven | Expertisecentrum Nederlands](#): inleiding
- VO: [Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs | Henneman en anderen | 2013 | Masterplan Dyslexie](#): p. 1-4
- PO en VO: [Discussie leidraad: 'Wat heb je \(nodig\) om succesvol te studeren?' Het sociale model versus het medische model | 2020 | ECIO](#)
- VO: [Website SLO | Visie op Nederlands](#)
- PO: [Rijke taal. Taal didactiek voor het basisonderwijs | Van Koeven en Smits | 2020 | Boom: hoofdstuk 1](#)
- VO: [Rijke taal \(v\)mbo hoofdstuk 1 en 3](#)

Voorbeelden

Visie en missie afgeleid van visie en missie SWV (po):

Onze **visie** op de ondersteuning van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie is het vormen van de brug van passend naar inclusief onderwijs. We zien het als onze opdracht om de komende jaren het onderwijs zo passend mogelijk te maken waarbij een zo groot mogelijke groep leerlingen baat heeft bij goed lees- en spellingonderwijs waar het omgaan met verschillen tussen leerlingen door handelingsgericht te werken deel van uitmaakt. Hierbij gaat het niet alleen om verschillen in ondersteuningsbehoefte maar ook om verschillen in talenten en interesses van leerlingen.

Onze **missie**: We houden als stip op de horizon inclusief onderwijs voor ogen.

Visie en missie afgeleid van algemene visie en missie (vo):

Missie: wij willen dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot volwassenen die zoveel mogelijk plezier ervaren in het lezen en die zich goed genoeg kunnen redden met lezen en schrijven om zich te kunnen redden in de maatschappij.

Visie: Het dyslexiebeleid op het Voorbeeld Lyceum sluit aan op de algemene visie en het motto van de school: Samen Durven Leren. De visie is erop gericht de leerling met lees-, spellingproblemen en dyslexie zo efficiënt mogelijk te ondersteunen (samen) bij de ontwikkeling van kennis en vaardigheden (leren) die het hem of haar mogelijk maken de doelen te bereiken die hij of zij zich stelt (durven). Zowel het

Voorbeeld Lyceum, als de leerling zelf en zijn of haar ouders spannen zich samen in om de leerling met lees-, spellingproblemen of dyslexie in de gelegenheid te stellen zelfstandig te leren omgaan met zijn of haar belemmering (autonomie) en te laten zien waartoe hij of zij in staat is, opdat de leerling zich optimaal ontwikkelt én het rendement haalt dat past bij zijn of haar cognitieve capaciteiten en inzet, alsmede het niveau van de school.

Uitwerking

Missie:

Visie:

Stap 4: Beschrijving van de huidige situatie

Om een goed plan te kunnen opstellen is het van belang dat je helder voor ogen hebt vanuit welke situatie je vertrekt. In deze stap verzamel je daarom informatie over en beschrijf je de huidige situatie. Het is daarbij goed om zowel leerlingprestaties in kaart te brengen als de invulling van de onderwijsondersteuning.

Voor de *leerlingprestaties* kun je gebruik maken van beschikbare gegevens over (technisch) lezen en spellen van LVS-toetsen, andere toetsen, observatie-instrumenten, aantal leerlingen met een dyslexieverklaring en – in het vo – informatie uit de po-vo overdracht en een reflectie van de leerlingen op de geboden ondersteuning.

Het in kaart brengen van de *kwaliteit van de onderwijsondersteuning* kan op verschillende manieren gedaan worden. Er kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van de scans van het Expertisecentrum Nederlands/Dyslexie Centraal. Er zijn vier verschillende scans beschikbaar:

- [Scan Preventie van Leesproblemen en Dyslexie](#) (po, groep 1-2);
- [Scan Leesproblemen en Dyslexie groep 3-8](#) (po);
- [Blauwdruk Duurzame Aanpak Leesproblemen en Laaggeletterdheid](#) (po);
- [Dyslexiescan Voortgezet Onderwijs](#) (vo).

Ga voor meer informatie over de scans en hoe je het invullen kunt aanpakken en organiseren naar instrumenten.expertisecentrumnederlands.nl. Vul de relevante dyslexiescan(s) in en zorg ervoor dat een representatieve groep van de personen op wie dit beleidsplan zich richt, de vragenlijst invult. Bewaar de rapportage die je naderhand ontvangt goed, zodat je deze erbij kunt pakken als je verder gaat met het opstellen en evalueren van je beleidsplan.

Je kunt ook op andere manieren informatie verzamelen. Bijvoorbeeld door enkele lesgevende collega's, de zorgspecialist en iemand vanuit de schoolleiding te interviewen. En vergeet ook niet leerlingen te vragen om te reflecteren op de ondersteuning die ze krijgen³. Ouders kunnen eventueel ook betrokken worden.

3. Vanaf augustus 2025 is dit verplicht in het kader van hoorrecht.

Op basis van de verzamelde informatie met de scans en gesprekken, kun je een Strengths Weaknesses Opportunities Threats (SWOT)-analyse maken (voor meer informatie, zie Bijlage 1). Mocht je geen SWOT-analyse maken, schrijf dan hieronder per thema/onderwerp de conclusies op waarbij je zowel ingaat op de leerlingprestaties als de onderwijsondersteuning.

Voor de beschrijving van de onderwijsondersteuning kun je gebruik maken van de verkregen rapportage(s) uit de ingevulde instrumenten op Dyslexie Centraal en/of de gesprekken met collega's. Per verbeterdomein is zichtbaar hoe daarop gescoord is en hoe de score zich verhoudt tot het streefniveau. De belangrijkste gegevens kun je hieronder invullen, bij de verschillende domeinen (onder 'Conclusie onderwijsondersteuning'). De instrumenten leveren vrij veel informatie op. Maak keuzes in welke zaken jullie als werkgroep opmerkelijk vinden en die voor jullie essentieel zijn om op te pakken. Schrijf je conclusies hiervan op bij dit onderdeel.

Doe zowel uitspraken over wat goed gaat als wat minder goed gaat. Heb hierbij ook oog voor de voorwaardelijke aspecten (bijv. op het gebied van professionalisering en facilitering vanuit het beleid. Formuleer bij elk onderdeel, domein of thema van het instrument dat jullie hebben ingezet een of meerdere uitspraken.

Uitwerking

Conclusie leerlingprestaties en reflectie van leerlingen

Aantal leerlingen dyslexieverklaring:

Aantal leerlingen RT / intensieve begeleiding:

Leeropbrengsten (technisch) lezen en spelling:

Opvallende punten per groep/klas/jaarlaag:

Reflectie van leerlingen op de geboden ondersteuning:

Conclusie onderwijsondersteuning

- Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 1:

- Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2:

- Intensievere begeleiding op Ondersteuningsniveau 3:

- Visie en missie:

- Onderwijskundig beleid en uitvoering:

- (Leerling- en) ouderbetrokkenheid:

- Interprofessionele samenwerking:

- Ontwikkeling en professionalisering:

Stap 5: Reflectie op huidige situatie

De reflectie op de huidige situatie heeft net als stap 4 betrekking op de leerlingprestaties en de kwaliteit van de ondersteuning. In deze stap leg je de verbinding tussen beide aspecten en reflecteer je hier in de werkgroep op. Tijdens dit gesprek probeer je ook te achterhalen wat mogelijke oorzaken zijn voor de gevonden knelpunten en sterktes. Neem hierin ook de behoeftes vanuit de werkgroep, collega's en leerlingen mee. Je kunt dit hier, net als bij stap 4, per thema of verbeterdomein beschrijven, maar dit kan uiteraard ook op een andere manier. Uit deze reflectie kun je bij stap 6 straks de doelen afleiden.

Voorbeelden van ondersteuning

Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2:

- Po: Wij hebben goed zicht op leerlingen die uitvallen op technisch lezen en spellen wanneer ze eenmaal in groep 3 zitten. We maken echter nog onvoldoende gebruik van de overdracht uit groep 2 om de instructie meteen bij de start van groep 3 bij sommige leerlingen al te intensiveren.
- Vo: Docenten bieden leerlingen de afgesproken faciliteiten bij toetsen en examens. Tijdens de reguliere lessen wordt er maar beperkt ondersteuning geboden.

Interprofessionele samenwerking:

- Po: Bij ons op school is veel ruimte voor uitwisseling tussen collega's. We kijken bijvoorbeeld wel eens met elkaar mee in hoe er extra ondersteuning bij lezen en spellen wordt geboden.
- Vo: Op onze school is weinig aandacht voor professionalisering op het gebied van leesproblemen en dyslexie.

Uitwerking

Reflectie op de leerlingprestaties

Reflectie op de onderwijsondersteuning per verbeterdomein

Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 1:

Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2:

Intensievere begeleiding op Ondersteuningsniveau 3:

Visie en missie:

Onderwijskundig beleid en uitvoering:

(Leerling- en) ouderbetrokkenheid:

Interprofessionele samenwerking:

Ontwikkeling en professionalisering:

Stap 6: Doelen op korte en lange termijn en prioritering

Nu duidelijk is hoe de huidige situatie eruit ziet en hoe daarover gedacht wordt, kan worden nagedacht over de gewenste situatie. Welke kant willen jullie op en wat willen jullie bereiken? Het is belangrijk om hier eerst over na te denken, voordat wordt nagedacht over concrete activiteiten. Op die manier zorg je ervoor dat je toewerkt naar verschillende (lange termijn) doelen en niet vertrekt vanuit losse activiteiten. Wat jullie willen bereiken, leggen jullie vast in verschillende doelen, voor zowel de korte als lange termijn. Zorg dat dit SMART-geformuleerde doelen zijn (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden). Vage doelen geven namelijk onvoldoende focus bij het realiseren en het is lastig om achteraf te bepalen of het doel gerealiseerd is. De doelen kunnen – indien gewenst – gekoppeld worden aan de verschillende thema's/verbeterdomeinen die bij stap 4 en 5 zijn gebruikt. Breng vervolgens voor die verschillende doelen een prioritering aan (welk doel is het belangrijkste om aan te pakken?). Mocht de schoolleiding niet in de werkgroep zitten, zorg dan dat dit onderdeel tijdig wordt afgestemd. Het is belangrijk dat de schoolleiding bij de beoordeling ook aandacht heeft voor de **verandercapaciteit** van het team. In uitwerking van de activiteiten bij de doelen kun je deze facilitering vervolgens meenemen.

Verandercapaciteit

Dit gaat over de mate waarin de collega's op school het vermogen hebben om te veranderen. Veel mensen willen wel veranderen, maar krijgen het toch niet voor elkaar. Daarnaast zijn er ook veel mensen die uit angst of onduidelijkheid over het nieuwe er liever voor kiezen om te blijven doen wat ze altijd al deden. Het is belangrijk om verandering te stimuleren. Dit kun je doen door (Groenewegen, 2022):

1. te zorgen dat je de personen die hun gedrag moeten gaan veranderen hier mentaal en in tijd de ruimte voor geeft om dit voor elkaar te krijgen;
2. het gemakkelijker te maken om tot verandering te komen door hen hierin te faciliteren, of belemmeringen weg te nemen.

Voorbeelden

	Verbeterdomein	Doel (SMART geformuleerd)	Prioriteit (plus korte toelichting)
1	Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 2	Alle leraren weten (uiterlijk) volgend schooljaar bij welke leerlingen en op welke momenten het gewenst is om tekst-naar-spraaksoftware in te zetten.	2
2	Ontwikkeling en professionalisering	Alle leraren zijn over twee jaar op de hoogte van wat dyslexie is en zij zijn in staat om lees- en/of spellingproblemen te signaleren.	1, hier mee beginnen

Uitwerking

Deze doelen met prioritering kunnen in onderstaande tabel worden ingevuld:

	Verbeterdomein	Doel (SMART geformuleerd)	Prioriteit (plus korte toelichting)
1			
2			
3			

Stap 7: Activiteitenplan

Op basis van de gekozen doelen bedenken jullie nu verschillende activiteiten of acties om deze doelen te realiseren. Denk met elkaar na over wat precies gedaan moet worden om de gekozen doelen te bereiken. Per doel kiezen jullie een of meerdere activiteiten (afhankelijk van wat nodig is om het doel te bereiken) en deze kunnen zo groot of klein zijn als nodig is.

Daarna werken jullie concrete afspraken uit bij de activiteiten:

- Planning
  - Wanneer wordt een activiteit uitgevoerd?
- Wie
  - Wie moet betrokken worden?
  - Door wie en wanneer wordt die persoon benaderd?
  - Hoe motiveren we betrokkenen?
  - Hoe houden we hen gemotiveerd?
  - Hoe zorgen we ervoor dat die persoon de activiteit uitvoert?
- Facilitering en kosten
  - Hoe faciliteren we de collega's in de uitvoering van de activiteiten?
  - Vanuit welk budget kan dit gedaan worden?
- Tussen-/eindevaluatie
  - Op welke momenten en op welke wijze wordt er geëvalueerd?

Kijk hoe jullie deze activiteiten en afspraken kunnen laten aansluiten bij andere activiteiten die al op school lopen (bijv. vanuit taalbeleid), om zo efficiënt mogelijk te werk te gaan.

Activiteiten

Activiteit betekent letterlijk 'iets dat je kunt doen'. Je kunt dit zo groot en zo klein maken als je zelf wilt. Denk vooral na over de impact die je met de activiteit bereikt ten opzichte van het beoogde doel.

Bij het plannen van de activiteiten is het belangrijk om mee te nemen hoe je de bereidheid tot verandering bij betrokken collega's het meest effectief faciliteert (Groenewegen, 2022). Enele aanwijzingen:

- Zorg voor een goed verhaal: waarom moeten collega's nu (urgentie) deze verandering oppakken?;
- Probeer de activiteiten en de taken die je hebt bedacht voor collega's zo concreet mogelijk te definiëren en communiceren;
- Probeer collega's te faciliteren om mee te gaan in de verandering. Dit kun je doen door het gemakkelijker te maken om iets te doen of door belemmeringen weg te nemen. Denk bijvoorbeeld aan het regelen van beschikbaar materiaal om leerlingen extra oefening te bieden.

Voorbeeld

Prioriteit 1	Doel: Leerlingen op onze school weten hoe ze de voorleessoftware kunnen inzetten en wat de voordelen voor hen kunnen zijn.
Activiteit 1	De eerstejaars en nieuwe leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie krijgen een training.
Experimenteerfase	Dit schooljaar krijgen twee zij-instromers de eerste opzet van de training aangeboden, waar nodig wordt de inhoud dan nog bijgesteld.
Planning	In de eerste schoolweken van het nieuwe schooljaar worden 3 bijeenkomsten van 1 lesuur gepland (3 weken achter elkaar) voor de betrokken leerlingen. Na een maand volgt een follow-up bijeenkomst.
Wie	Dyslexiecoach; voorbereiden en geven training Ondersteuningscoördinator; overleg met teamleiding over goed moment van de training, sparringpartner van dyslexiecoach t.a.v. inhoud training
Kartrekker	Dyslexiecoach
Communicatie	Ouders en leerlingen krijgen in de eerste schoolweek bericht over de training. Mentoren en lesgevende docenten worden dan ook op de hoogte gesteld.
Facilitering en kosten	Roostermaker regelt geschikt lokaal Dyslexiecoach reserveert laptops met voorleessoftware Er zijn geen kosten aan verbonden, de laptops en voorleessoftware zijn al beschikbaar
Tussenevaluatiedatum	Aan het einde van de training worden leerlingen bevraagd over de inhoud van de training. In de week na de laatste bijeenkomst evalueren de dyslexiecoach en de ondersteuningscoördinator de training.

Uitwerking

Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 1	
Experimenteerfase	
Planning	
Wie	
Kartrekker	
Communicatie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatiedatum	

Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 2	
Planning	
Wie	
Kartrekker	
Communicatie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatiedatum	

Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 3	
Planning	
Wie	
Kartrekker	
Communicatie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatiedatum	

Stap 8: Stand van zaken: uitvoering plan en tussentijdse evaluatie

Tijdens het uitvoeren van de verschillende activiteiten is het belangrijk om het proces in de gaten te houden en dit goed te documenteren. Voert iedereen zijn/haar taken volgens planning uit, met het gewenste resultaat? Omschrijf bij elke activiteit hoe het uitvoeringsproces verloopt met eventuele bijzonderheden of problemen. Inventariseer ook de resultaten van de tussenevaluatie.

Uitwerking

Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 1	
Procesbeschrijving	
Bijzonderheden	
Problemen	
Resultaten tussenevaluatie	
Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 2	
Procesbeschrijving	
Bijzonderheden	
Problemen	
Resultaten tussenevaluatie	
Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 3	
Procesbeschrijving	
Bijzonderheden	
Problemen	
Resultaten tussenevaluatie	

Stap 9: Jaarlijkse evaluatie en bijstellen plan

Met de uitkomsten die beschreven staan onder stap 8 (uitvoering plan en tussentijdse evaluatie) is het goed om met elkaar in gesprek te gaan. Probeer dit gesprek met de hele werkgroep van dit dyslexiebeleidsplan te voeren, samen met een of meerdere betrokkenen van het bestuur / de directie.

Ga na of het activiteitenplan is uitgevoerd zoals is afgesproken. Zijn alle activiteiten volgens plan uitgevoerd: binnen de planning en budget en door de juiste personen? Welke activiteiten zijn nog niet behaald? Welke activiteiten of doelen hebben aanpassingen nodig?

Stel samen vast wat er precies aangepast moet worden en leg dat in onderstaand schema met elkaar vast. Spreek daarbij ook af welke zaken vastgelegd moeten worden in het dyslexieprotocol/ondersteuningsprofiel/schoolgids waar het gaat om het ondersteuningsaanbod. Door deze zaken vast te leggen in een (dyslexie)protocol kun je zaken die goed zijn gegaan en die je wil behouden, goed borgen.

Uitwerking

Bijgestelde doelen en activiteiten

Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 1	
Planning	
Communicatie	
Wie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatie	
Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 2	
Planning	
Communicatie	
Wie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatie	
Prioriteit 1	Doel:
Activiteit 3	
Planning	
Communicatie	
Wie	
Facilitering en kosten	
Tussenevaluatie	
Prioriteit 1	Doel:
Vast te leggen afspraken	
Waar wordt dit vastgelegd	
Wanneer	

Afsluiting

Verbeteren is een cyclisch proces. Jullie hebben een bepaalde geldigheidsduur aan dit document gegeven. Na die tijd is het dus nodig om het gehele dyslexiebeleidsplan te herzien en tussentijds kan het waar nodig op onderdelen worden bijgesteld. Om voor borging te zorgen stel je ook in ieder dyslexiebeleidsplan vast welke zaken vastgelegd gaan worden in het ondersteuningsaanbod van de school. Dit kun je vastleggen in het dyslexieprotocol, maar dit kan ook in het schoolondersteuningsprofiel of de schoolgids.

Dit format is bedoeld als hulpmiddel om duidelijke doelen op te stellen en concrete acties te formuleren om leerlingen met lees- en spellingproblemen optimaal te ondersteunen. Feedback/opmerkingen ten aanzien van dit format zijn welkom en kunnen gestuurd worden naar info@dyslexiecentraal.nl

Bijlage 1: SWOT-analyse

Op basis van de verzamelde informatie bij stap 4 kun je een SWOT-analyse maken (zie hieronder voor een format voor de SWOT-analyse). Voor het maken van een SWOT-analyse, breng je eerst in kaart wat volgens jullie de sterktes en zwaktes zijn op het gebied van de begeleiding en ondersteuning van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie. Vervolgens ga je na welke omgevingsfactoren van invloed (kunnen) zijn op de aspecten die jullie hebben vermeld bij sterktes/zwaktes. Deze omgevingsfactoren kunnen zowel een positieve invloed (kansen) hebben, als een negatieve invloed (bedreigingen). Op die manier wordt duidelijk waar kansen liggen voor begeleiding en ondersteuning van leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie en wat extra aandacht vraagt. Uit de SWOT-analyse kun je doelen op het gebied van ondersteuning bij lees- en/of spellingproblemen en dyslexie afleiden.

Voorbeelden SWOT-analyse

In de hieronder beschreven voorbeelden wordt aan de hand van een ingevulde scan een SWOT-analyse gemaakt.

Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 2:

- Zwakte: leraren weten niet goed hoe ze leerlingen met lees-, spellingproblemen en dyslexie in hun les moeten begeleiden.
- Bedreiging: er komen steeds meer aanmeldingen binnen van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte, waardoor dit veel van de school vraagt.

(Leerling- en) ouderbetrokkenheid:

- Sterkte (vo): voor de nieuwe leerlingen en hun ouders is er een voorlichtingsavond in oktober waarin het dyslexiebeleid wordt toegelicht. In het schoolblad staat aangegeven welke (nieuwe) faciliteiten toegestaan worden.

Ontwikkeling en professionalisering:

- Kans (po): de uren voor de lees-/spellingsspecialist worden verhoogd, waardoor er ruimte ontstaat om alle leraren tijdens een studiemiddag voorlichting te geven over signalen van mogelijk ernstige lees- en/of spellingproblemen.

SWOT-analyse dyslexiebeleid

Naam school:

Naam invuller(s):

Domein	Sterktes	Zwaktes
Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 1		
Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2		
Intensievere begeleiding op Ondersteuningsniveau 3		
Visie en missie		
Onderwijskundig beleid en uitvoering		
(Leerling- en) ouderbetrokkenheid		
Interprofessionele samenwerking		
Ontwikkeling en professionalisering		
Domein	Kansen	Bedreigingen
Onderwijs en begeleiding op Ondersteuningsniveau 1		
Begeleiding op Ondersteuningsniveau 2		
Intensievere begeleiding op Ondersteuningsniveau 3		
Visie en missie		
Onderwijskundig beleid en uitvoering		
(Leerling- en) ouderbetrokkenheid		
Interprofessionele samenwerking		
Ontwikkeling en professionalisering		